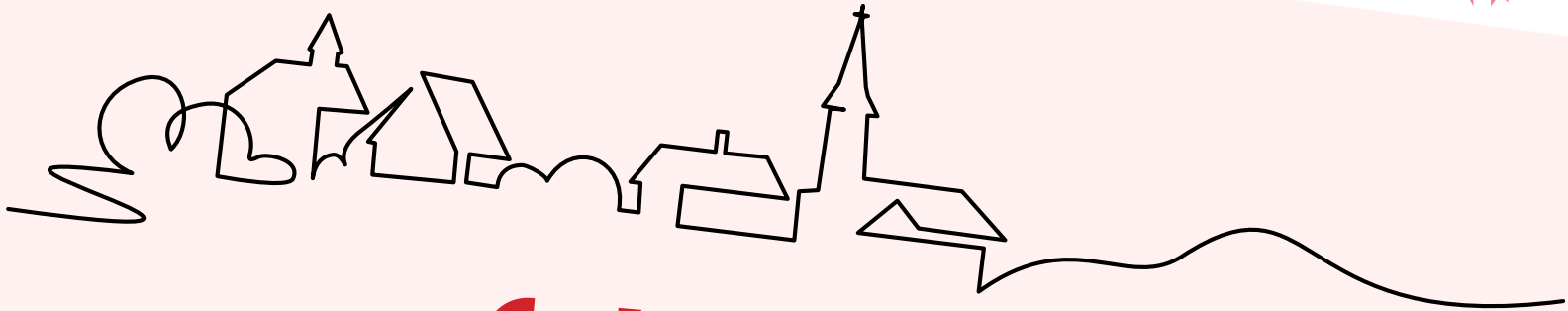

BLACK
PENCIL

lesbrief

SCHOKGOLF

Schokgolf & Schokland

Jullie gaan met de klas naar de voorstelling **Schokgolf**. Het verhaal speelt op **Schokland**. Met de k. Heel vroeger was Schokland een deel van een groot moerasgebied waar een paar stukken land iets hoger lagen. Tienduizend jaar geleden leefden daar al mensen: jagers en verzamelaars, de eerste boeren,...

Na de middeleeuwen kwam de zee steeds verder landinwaarts en Schokland werd een eiland met een plukje huizen in het noorden (Emmeloord), een kerk en wat grotere huizen in het midden (Middelbuurt) en een vuurtoren in het zuiden (De Zuidert). Boer zijn werd lastig, vissen kon natuurlijk wél heel goed, maar de zee kwam nóg verder...

In 1859 vond de koning dat het te gevaarlijk werd op het eiland. Iedereen moest er weg voordat het zou overstromen. Het verhaal van de voorstelling **Schokgolf** speelt in die tijd. Het gaat over Janna die met haar familie opeens moet verhuizen. Weg van hun eiland en zonder dat ze precies weten waar ze heen gaan. Wat kan er mee in hun boot en wat moeten ze achterlaten? En is echt alles wat mee moet wel aan boord?

1 ♦ voor tijd: 15 minuten
nodig: (digi)bord

een eiland op een weiland

bekijk op de kaart van Nederland waar Schokland ligt.
Zoek ook een oude kaart waarop je Schokland als eiland ziet.
(En als je toch bezig bent: Schotland, met de t: waar ligt dat dan?)

- V**oer een gesprek met de klas over 'wonen op een eiland'.
- ♦ Wie is er weleens op een eiland geweest?
  - ♦ Hoe zou het zijn om op een eiland te wonen?
  - ♦ Waar heb je dan allemaal mee te maken?

bespreek nu met degene naast je:

- ♦ 3 dingen die je leuk lijken aan wonen op een eiland.
- ♦ 3 dingen die je er niet leuk aan lijken.

Maak dan twee lijsten op het bord van jullie antwoorden:
'leuk' | 'niet leuk'

- ♦ Praat er kort over met elkaar. Wat valt je op?
- ♦ Waar had je zelf niet aan gedacht?
- ♦ Welke dingen staan bij 'leuk', maar ook bij 'niet leuk'?

dIs jullie zin en tijd hebben: bekijk de aflevering over Schokland van Het Klokhuis.
<https://hetklokhuis.nl/tv-uitzending/4966/werelderfgoed-schokland>

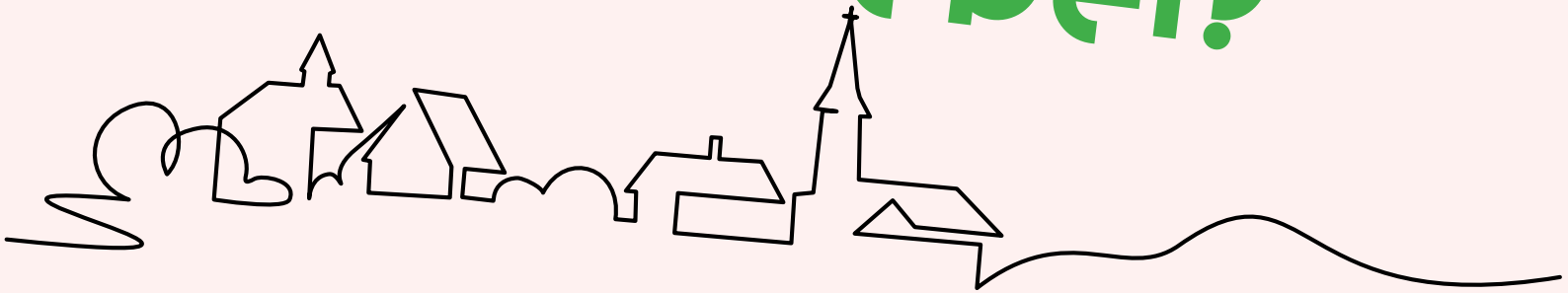
2.1 ♦ voor tijd: 15 minuten
nodig: muziekfragmenten 1 t/m 4

Muziek? theater?

de voorstelling Schokgolf wordt gespeeld door een actrice en Ensemble Black Pencil. Black Pencil is een groep musici met bijzondere instrumenten: blokfluiten in soorten en maten, twee panfluiten, een altviool, een accordeon en slagwerk.

Ze maken er muziektheater mee, want ze bespelen ze niet alleen, ze laten hun instrumenten ook zuchten en stotteren, druppelen, waaien, vragen of schreeuwen: eigenlijk alles wat nodig is om het verhaal te verbeelden.

of allebei?

doe je ogen dicht (want dan doen je oren het beter!) en luister naar fragment 1. Met dit stuk begint de voorstelling.

De muziek 'vertelt' het begin van het verhaal. Als je dit zo hoort, bedenk dan:

- ♦ Hoe begint dit verhaal? (Plotseling? Rustig aan? Is er al iets aan de hand?)
- ♦ Wat gebeurt er? Waarom denk je dat? Waar hoor je dat aan?
- ♦ Hoe klinkt dit begin voor jou? Word je er vrolijk van? Of droevig? Of nieuwsgierig? Of?

2.2 ♦ voor

tijd: 15 minuten

nodig: muziekfragmenten 1 t/m 4

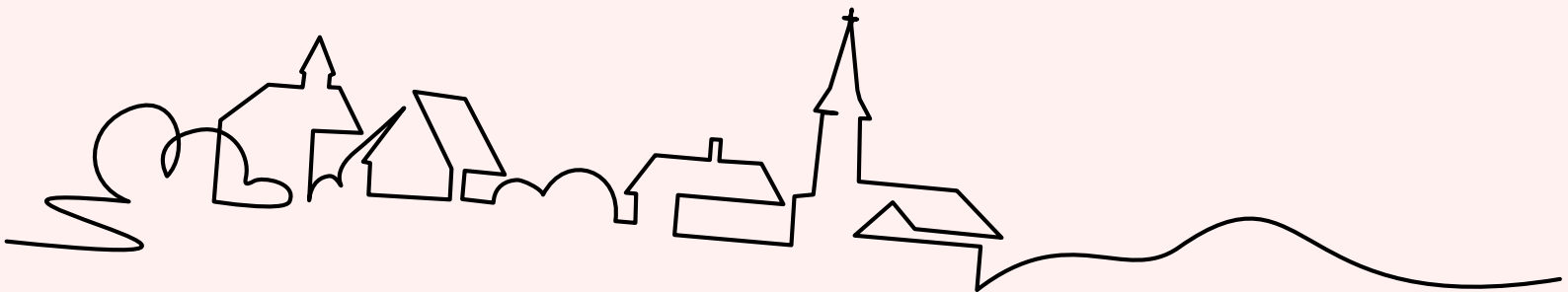
doe je ogen dicht en luister naar fragment 2. Dit stuk verbeeldt het weer. Bespreek met elkaar:

- ♦ Waar klinkt dit naar voor jou? Een zonnige dag? Een sneeuwbus? Mist? Of? Waarom?

doe je ogen dicht en luister naar fragment 3.

Stel dat dit de stem is van een dier,

- ♦ Van welk dier denk je dat ie is? (En als het geen vogel mag zijn, welk dier zou het ook kunnen zijn?)
- ♦ Wat zou het dier te vertellen hebben? Waarom denk je dat?

doe je ogen dicht en luister naar fragment 4. Stel dat je een verhaal vertelt in muziek. Waar zou jij deze muziek voor gebruiken? Voor welk deel van je verhaal? Praat erover met elkaar.

Welke vragen heb je nog over de muziek? Waar ben je nieuwsgierig naar? Wat hoop je te zien of te horen bij de voorstelling?

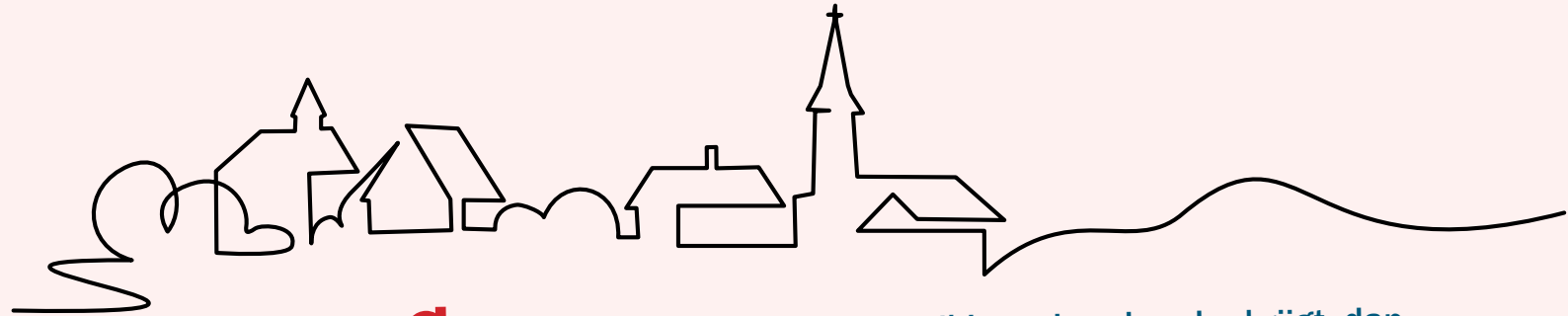
dIs jullie zin en tijd hebben: bezoek <https://www.blackpencil.org/> om meer muziek van deze groep te luisteren en om hun instrumenten te bekijken.

3 ♦ voor tijd: 10 minuten + teken tijd
 nodig: A3 tekenpapier, teken- en kleurpotloden, muziekfragment 5

op huisbezoek

Maak een nest van je armen en ga rustig voorover op je tafel liggen met je ogen dicht.

denk twee minuten lang aan je huis. Aan hoe het eruitziet als je voor de deur staat, door de gang loopt (als je een gang hebt), aan wat er in de keuken staat, enzovoort.

dis je van je juf of meester een tikje op je schouder krijgt, dan geef je de klas een rondleiding door je huis. (Iedereen heeft nog steeds z'n ogen dicht en jij vertelt: 'Als je voor m'n huis staat, zie je... Je hoort... Als je de deur opendoet moet je eerst..., etc.)

de anderen mogen vragen stellen (let op: vinger opsteken met dichte ogen!).

- ♦ Waar in je huis ben je het liefst?
- ♦ Wat is de drukste plek?
- ♦ En de vrolijkste plek?
- ♦ De saaiste?
- ♦ Aan welk ding ben je het meest gehecht?
- ♦ Waarom?

pak een vel papier, je potloden en teken je huis terwijl je luistert naar de muziek. Neem hier de tijd voor. Schrijf in of naast je tekening waar de bijzondere plekken of spullen zijn.

Wat Hebben we gezien?

bespreek met de klas wat jullie gezien en gehoord hebben.

Wat vond je mooi?

Wat niet?

Wat kende je al?

Waar werd je door verrast?

iedereen mag iets zeggen en vul elkaar vooral aan,
want samen weet je meer.

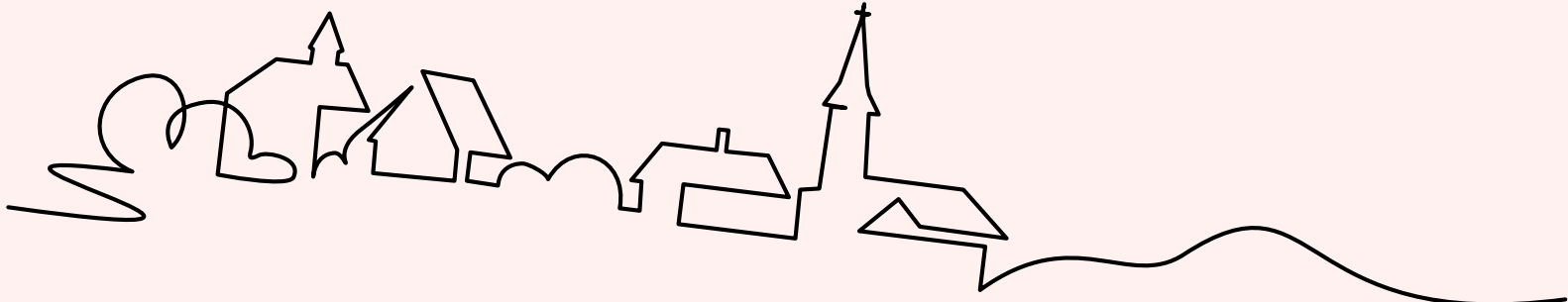
5 ♦ Na tijd: 15 minuten
nodig: bord, jullie tekeningen van je huis

Mee of Missen?

Leg je tekening voor je neer en bekijk 'm weer. Ruil even met degene naast je en bekijk elkaars tekening. Vraag elkaar om iets meer uitleg als dat nodig is.

Stel dat je heel snel weg moet uit je huis en je kan nooit meer terug. Wat neem je dan mee en wat niet? Bespreek met z'n tweeën:

- ♦ Wie of wat wil je zeker meenemen? Waarom?
- ♦ Wie of wat zou je best achter willen laten?
- ♦ Wie of wat ga je missen?

Maak drie lijsten op het bord van jullie antwoorden en praat er kort over met elkaar.

- ♦ Wat valt je op?
- ♦ Zou je bij nader inzien toch nog iets wisselen?
- ♦ Wat kan je altijd meenemen?
- ♦ Wat niet?

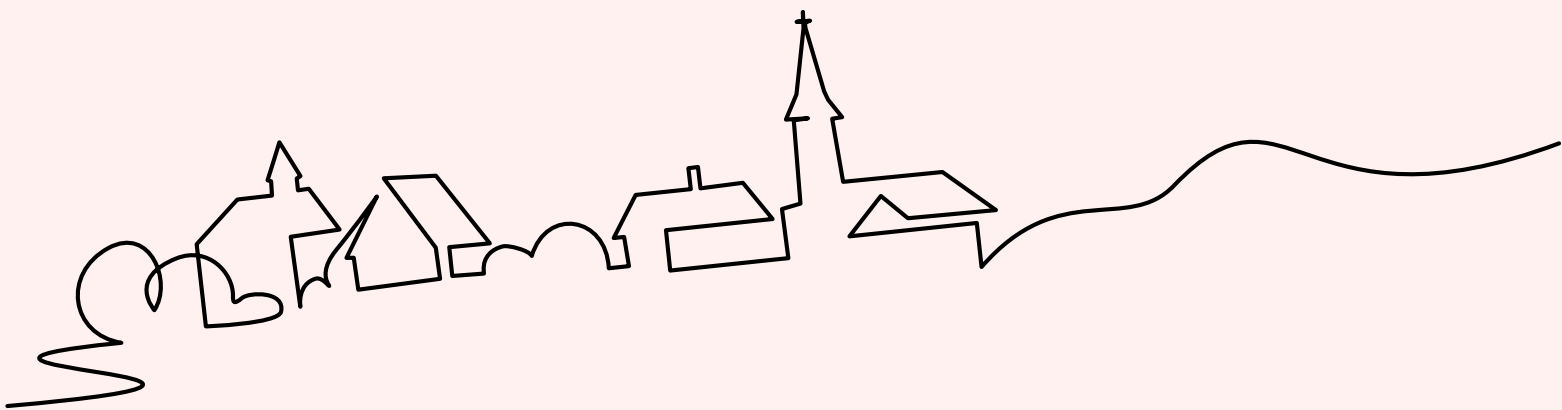
In de voorstelling vlucht Janna weg van het eiland. Welke vragen zou je aan Janna willen stellen over haar tocht?

HOE KLINKT EEN EILAND?

Loop een minuutje de klas rond en zoek iets waar je geluid mee kan maken. Neem het mee naar je tafel (als dat kan) en ga zitten met je ogen dicht.

d Is je van je juf of meester een tikje op je schouder krijgt, dan laat je de klas jouw geluid horen. Waar klinkt dit naar? (Let op: vinger opsteken met dichte ogen!) Als het echte geluid geraden wordt, bedenk dan wat dit óók zou kunnen zijn? Bijvoorbeeld: gerommel in een bak potloden kan ook 'lopen op een schelpenpad' zijn.

Leg alle 'geluiden' weer weg.

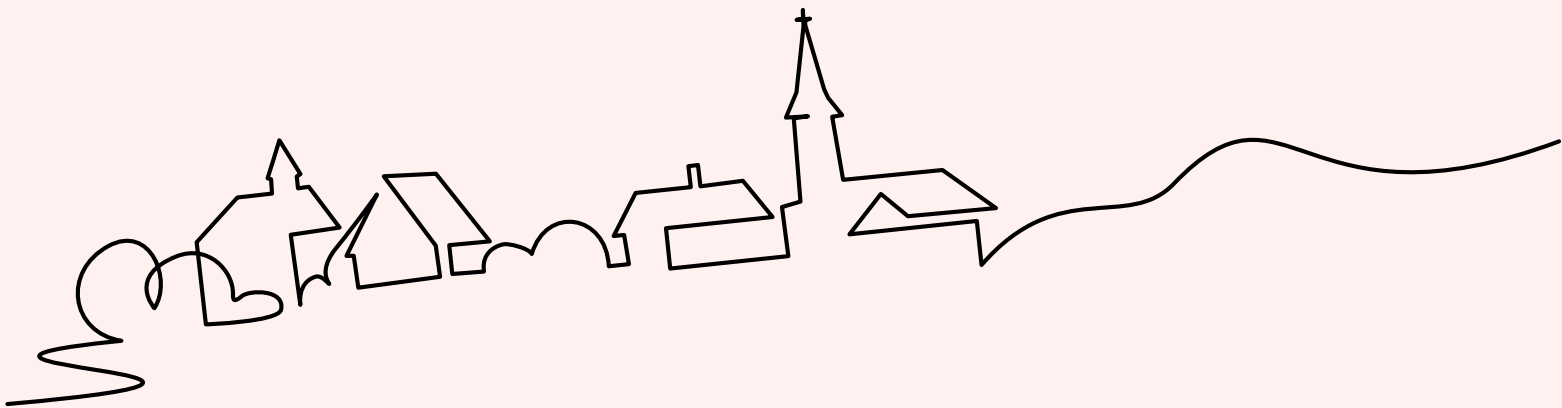
bedenk met z'n allen welke geluiden je zou kunnen horen op een eiland en schrijf die op het bord. (En dan echt álle geluiden: van wapperende vlaggen tot piepende luiken, van schreeuwende meeuwen tot klotsende golven, tot...)

Kies zelf een eilandgeluid en zoek in de klas naar iets waarmee je dat geluid kan maken. Misschien hoef je niet ver te zoeken, misschien kan je dat geluid wel met jezelf maken.

Verander de klas voor heel even in een eiland:

- ♦ Maak het helemaal stil.
- ♦ Laat jullie eilandgeluiden klinken. Niet allemaal tegelijk, sommige zachtjes, sommige iets harder. Samen maak je een landschap van geluid. Spreek geen volgorde af, maar zorg dat het interessant is om naar te luisteren.
- ♦ Eindig weer in stilte.

Hoe was het om dat met z'n allen te doen?
Wat viel op? Waar ben je door verrast?

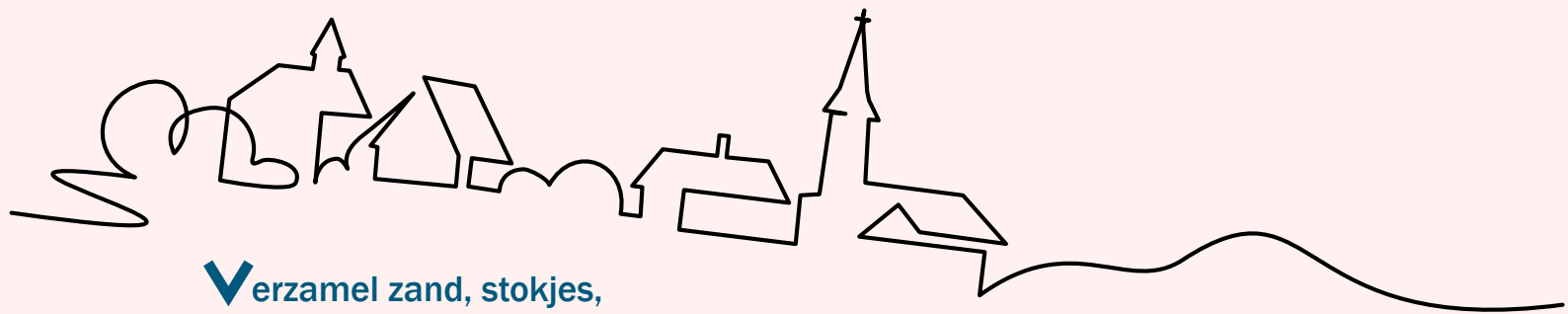
doe het nog eens. Hoe zou het zijn als je wel een volgorde afspreekt? Probeer maar uit.

7 • Na tijd: 40 minuten
nodig: stoepkrijt, schoolplein

begin een eiland

Maak tweetallen. Ieder tweetal tekent met stoepkrijt een grillige vorm op het schoolplein: dit is een eiland. (Of bereid dit voor en teken ze zelf alvast.)

Let op: tussen de eilanden moet minstens een grote stap ruimte zitten. Je moet goed om je eiland heen kunnen lopen zonder dat je in een ander eiland staat.

Verzamel zand, stokjes, steentjes, dingetjes en richt je ideale eiland in. Voor wie richt je het in? Voor Janna? Voor konijn Marie? Voor jezelf? Of?

dis iedereen klaar is, loop je voorzichtig langs de verschillende eilanden om ze goed te bekijken. Wat valt je op? Wat vind je goed bedacht? Op welk eiland zou je zelf wel willen wonen? Waarom?

in de voorstelling kwam Janna verschillende dieren tegen, terwijl ze op zoek was naar haar konijn. Welke dieren waren dat ook weer? Je kon ze herkennen aan hoe ze praatten, aan hoe ze bewogen, aan wat ze deden. Wie of wat zou ze nog meer kunnen ontmoeten?

ONVERWACHTE

Maak groepjes van drie of vier. Verzin met je groepje wie of wat Janna kan tegenkomen op haar tocht.

ONTMOETING

Een mierenkolonie? Een groep zeemeeuwen?
Een stapel stenen of een bosje zeeanemonen?

En hoe praten die dan? Hoe bewegen die?
Waar zijn ze mee bezig als Janna aankomt?

Maak een scène (een heel kort toneelstukje) van maximaal 2 minuten over deze ontmoeting. Denk aan:

- ♦ Het begin. Wie komt Janna tegen? Waar komt ze die tegen en hoe komt ze daar?
- ♦ Het midden. Wat gebeurt er? Is het een vrolijke ontmoeting? Een enge? Krijgt ze een tip? Of...?
- ♦ Het eind. Hoe gaat Janna weer verder? Is het een opgewekt afscheid? Moet ze vluchten? Heeft ze Marie al terug? Of...?

Laat de scènes aan elkaar zien. Wat valt je op?
Waar ben je door verrast?

